

УДК: 633.15:58.056(477.44)

В.А. Шинкарук, асистент
В.М. Романенко, магістр
Вінницький національний аграрний університет
О.А. Коваленко, кандидат с-г наук
Миколаївський державний аграрний університет

ПЕРЕДЗБИРАЛЬНА ВОЛОГІСТЬ ЗЕРНА ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ТА ЗАТРАТИ НА ЙОГО ДОСУШУВАННЯ В УМОВАХ ВІННИЧЧИНИ

Досліджено вплив густоти стояння рослин на передзбиральну вологість зерна гібридів кукурудзи різних груп стиглості в умовах Вінницької державної сільськогосподарської дослідної станції. Установлено величину затрат на післязбиральне досушування зерна кукурудзи та їх частку в собівартості продукції.

Ключові слова: гібриди кукурудзи, урожайність, вологість зерна, економічна ефективність.

Постановка проблеми. Для підвищення економічної ефективності вирощування кукурудзи на зерно товаровиробникам доцільно використовувати високопродуктивні гібриди з додержанням оптимальної густоти стояння рослин, що забезпечить формування високих врожаїв при низьких затратах на їх вирощування [1,2].

Стан вивчення проблеми. В загальній структурі затрат на вирощування кукурудзи вагому частку займають витрати коштів на післязбиральне досушування зерна.

В цьому аспекті актуальним питанням є вивчення впливу густоти стояння рослин на передзбиральну вологість зерна гібридів кукурудзи різних груп стиглості та на величину затрат при післязбиральному досушуванні їх зерна. Що і було поставлено за мету наших досліджень.

Результати досліджень. Для вивчення економічної ефективності вирощування кукурудзи на зерно вирощувались гібриди компанії KWS: Кліфтон, Рональдіню, Емілію, Богатир, Футура.

При розрахунку показників економічної ефективності було взято ціну реалізації зерна кукурудзи, при базисній вологості, 110 грн за 1т, яка склалася в умовах Вінниччини станом на кінець 2009 року.

Вартість валової продукції вирощуваних гібридів кукурудзи знаходилася в прямій залежності від урожайності і коливалася в межах від 5489 до 8261 грн/га (табл.1).

При цьому, найвище значення показника вартості валової продукції – 8281грн/га, було відмічено у варіанті досліду, де вирощували гібрид Футура при густоті стояння рослин 80тис/га.

Отримані результати досліджень свідчать про те, що на показники економічної ефективності в значній мірі впливають додаткові затрати на післязбиральне досушування зерна кукурудзи, які в структурі собівартості складають від 22 до 47%, в залежності від гібриду та густоти стояння рослин, при якій він вирощувався.

Слід відмітити, що затрати на післязбиральне досушування зерна кукурудзи і їх частка в собівартості продукції тісно пов'язані з вологістю зерна, яка в значній мірі обумовлена біологічними особливостями гібридів.

Таблиця 1 Вартість продукції залежно від густоти стояння рослин

Показники	Густота, тис.шт/га	Гібриди				
		Кліфтон	Рональднію	Емілію	Богатир	Футура
Урожайність, ц/га	60	49,9	52,6	65,8	61,0	53,8
	80	52,6	63,2	70,6	63,8	75,1
	100	61,7	62,9	64,4	56,6	69,6
Вартість продукції, грн./га	60	5489	5786	7238	6710	5918
	80	5819	6952	7766	7018	8261
	100	6787	6919	7084	6226	7656

Зі збільшенням ФАО, як правило, збільшується передзбиральна вологість зерна кукурудзи, відповідно зростають затрати на його досушування (рис.1).

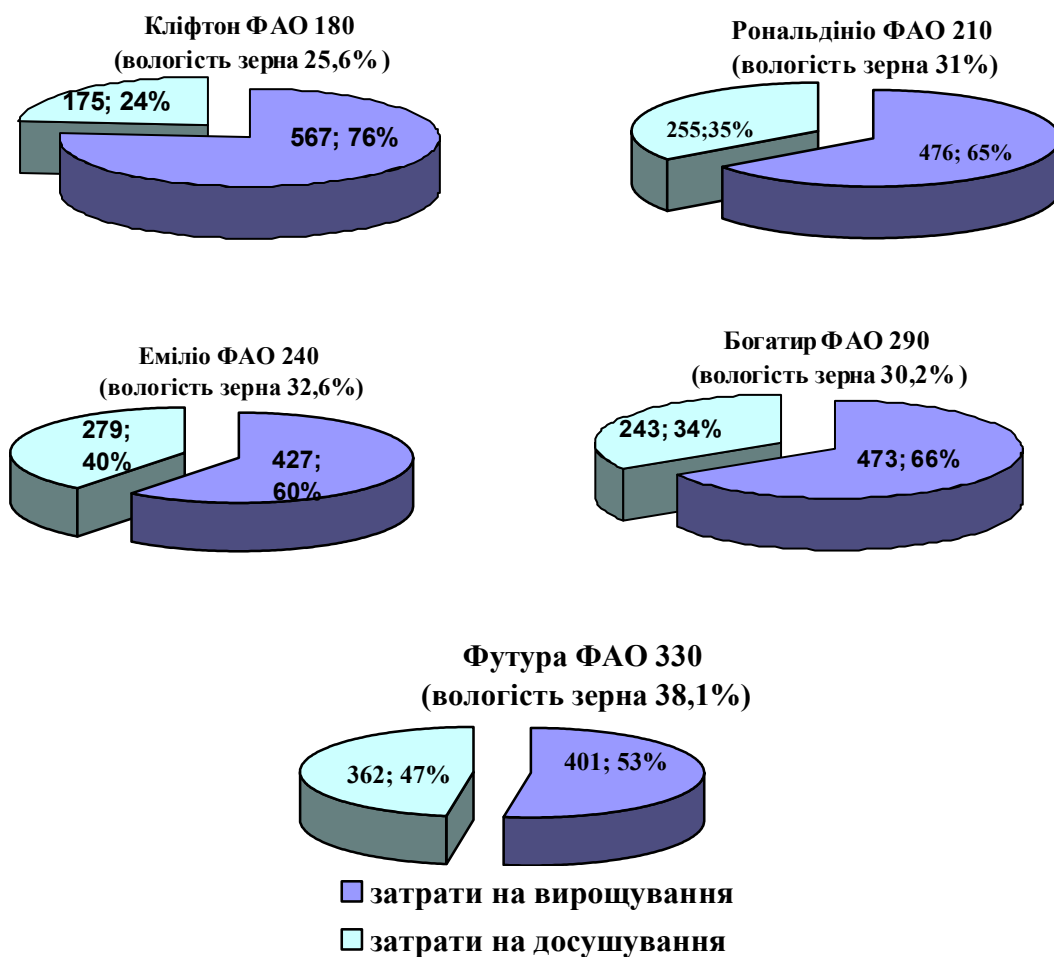

Рис.1. Структура собівартості зерна кукурудзи (при густоті стояння рослин 80 тис/га)

Вартість послуг за досушування зерна становила 15 грн за 1 тонопроцент. Залежно від густоти стояння рослин і, відповідно, збиральної вологості, затрати на досушування зерна гібриду Кліфтон (ФАО 180) коливались в межах 165-186 грн/т, на досушування зерна гібриду Емілію (ФАО 240) – 266-302 грн/т, гібриду Футура (ФАО 330) -342-368 грн/т.

Найнижче значення собівартості вирощеної продукції – 682,8 грн/т, було отримане у варіанті досліді, де вирощували гібрид Кліфтон при густоті стояння рослин 100 тис/га. Близьким за величиною був показник собівартості при вирощуванні гібриду Емілію за густоти стояння рослин 80 тис/га – 705,9 грн/т.

Оцінюючи показники економічної ефективності вирощування гібридів кукурудзи залежно від густоти стояння рослин, слід відмітити, що величина умовно-чистого прибутку знаходилася в межах 1236 – 2782 грн/га.

Найвищі значення умовно-чистого прибутку при вирощуванні гібридів Емілію, Футура, Богатир, Рональднію були одержані у варіантах досліді, де забезпечувалася густота стояння рослин 80 тис.шт/га, і відповідно становили 2782, 2531, 2457 та 2330 грн/га (рис.2).

Ранньостиглий гібрид Кліфтон забезпечив вище значення показника умовно – чистого прибутку при густоті стояння рослин 100 тис.шт/га – 2574 грн/га.

При зменшенні густоти стояння рослин гібриду Кліфтон до 80 тис.шт/га величина умовно-чистого прибутку зменшувалася до 1892 грн/га, а при густоті стояння рослин 60 тис.шт/га – до 1825 грн/га.

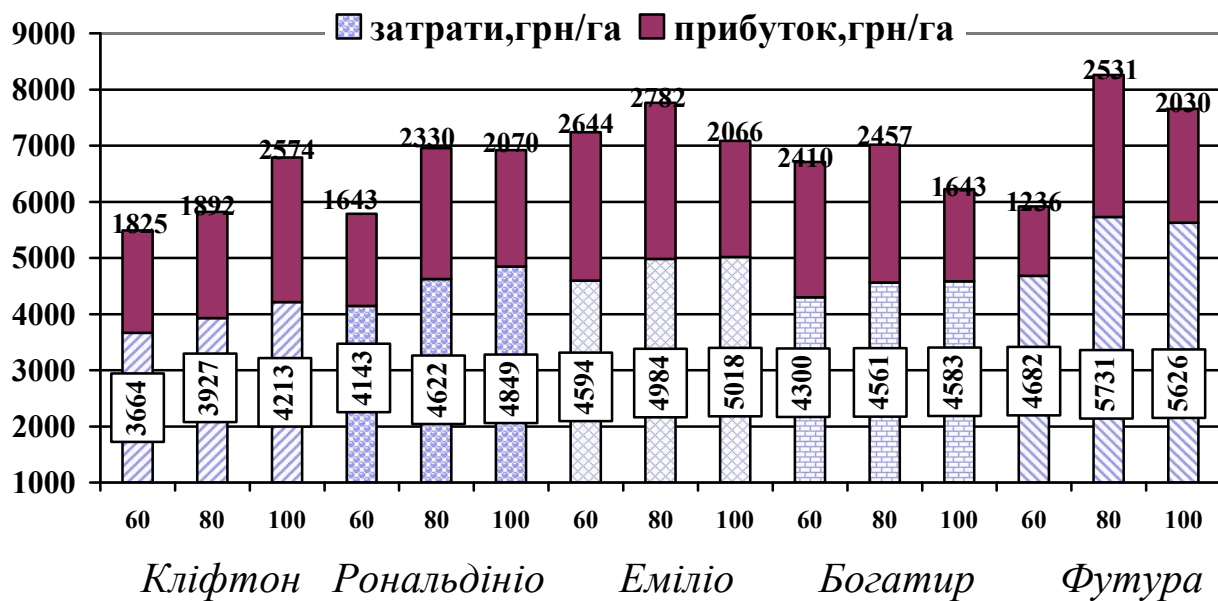

Рис. 2. Затрати та умовно-чистий прибуток при вирощуванні гібридів кукурудзи залежно від густоти стояння рослин

Хоча найвищу урожайність та вартість валової продукції забезпечує гібрид Футура, проте, в зв'язку з високою передзбиральною вологістю його зерна та пов'язаними з нею значними затратами на досушування, економічні показники його вирощування погіршуються, зростає собівартість та знижується рентабельність виробництва зерна, порівняно з іншими гібридами (рис.3).

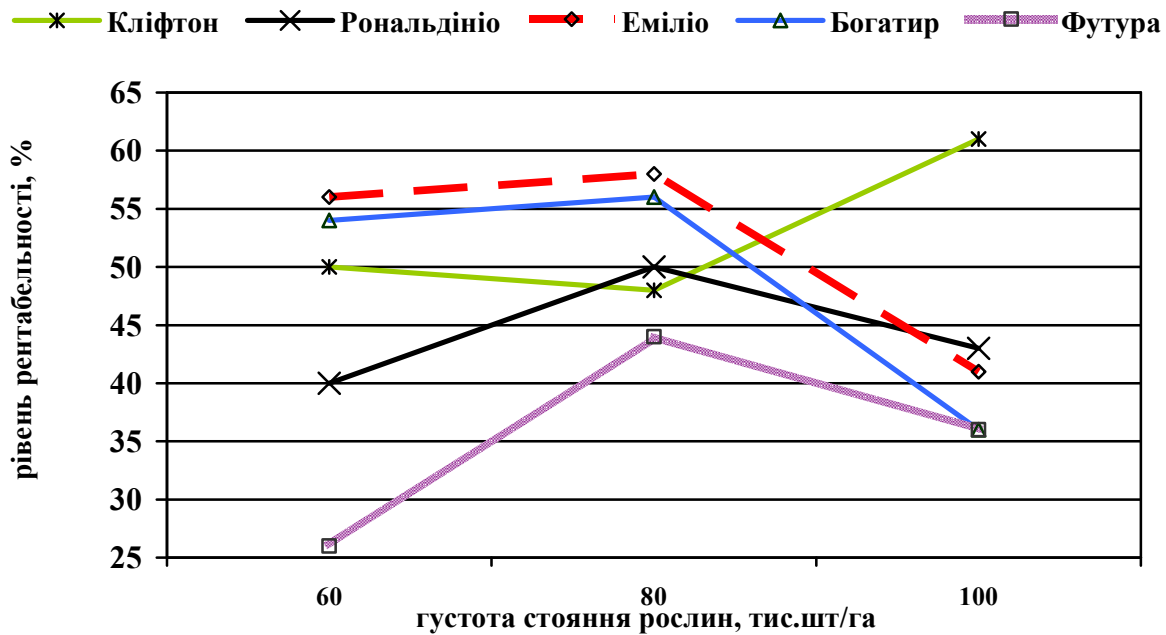

Рис. 3. Рентабельність вирощування гібридів кукурудзи з врахуванням затрат на післязбиральне досушування зерна

Висновки та пропозиції. Отже, з врахуванням економічної складової, для умов центральної частини Вінницької області найбільш ефективним є вирощування середньораннього гібриду кукурудзи Еміліо з густотою стояння рослин 80 тис.шт/га та ранньостиглого гібриду Кліфтон з густотою стояння рослин 100 тис.шт/га. При цьому забезпечується отримання 2574-2782 грн/га умовно чистого прибутку при рівні рентабельності виробництва зерна 58-61%.

Література

1. Багринцева В.И., Борщ Т.И., Шарапова И.А. Урожайность гибридов кукурузы при разной густоте стояния растений // Кукуруза и сорго. – 2001. - №5. – С.2-4.
2. Ткаліч Ю.І. Оптимізація площі живлення – основа високих урожаїв кукурудзи // Хранение и переработка зерна. – 2002. - №3. – С.27-29.

Summary

Influence of standing plants is investigational on humidity of grain of hybrids of corn of different groups ripeness in the conditions of the Vinnytsya state agricultural experimental station. The size of expenses is set on grain of corn and their part in an unit cost.

Key words: hybrids of corn, productivity, humidity of grain, economic efficiency.